

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου όσον αφορά τη θέση της Ένωσης στο πλαίσιο της Μεικτής Επιτροπής Τελωνειακής Συνεργασίας ΕΕ-ΗΠΑ σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση του προγράμματος για τον Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του προγράμματος των Ηνωμένων Πολιτειών τελωνειακής-εμπορικής εταιρικής σχέσης κατά της τρομοκρατίας

(2012/C 160/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 16,

Έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως τα άρθρα 7 και 8,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 41,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I.1. Διαβούλευση με τον ΕΕΠΔ και στόχος της γνωμοδότησης

1. Στις 5 Ιανουαρίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση απόφασης του Συμβουλίου όσον αφορά τη θέση της Ένωσης στο πλαίσιο της Μεικτής Επιτροπής Τελωνειακής Συνεργασίας ΕΕ-ΗΠΑ σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση του προγράμματος για τον Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του προγράμματος των Ηνωμένων Πολιτειών τελωνειακής-εμπορικής εταιρικής σχέσης κατά της τρομοκρατίας ⁽³⁾ (στο εξής, η «πρόταση»). Η πρόταση διαβιβάσθηκε αυθημερόν στον ΕΕΠΔ.
2. Η γνώμη του ΕΕΠΔ είχε ζητηθεί προηγουμένως άτυπα και ο ΕΕΠΔ απέστειλε ατύπως ορισμένες παρατηρήσεις στην Επιτροπή. Στόχος της παρούσας γνωμοδότησης είναι να συμπληρωθούν οι εν λόγω παρατηρήσεις, υπό το πρίσμα της παρούσας πρότασης, και να καταστεί δημόσια γνωστή η άποψη του ΕΕΠΔ.
3. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν αποτελεί κεντρικό ζήτημα της πρότασης. Οι περισσότερες πληροφορίες οι οποίες θα υποβληθούν σε επεξεργασία δεν θα περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτά ορίζονται στη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων ⁽⁴⁾. Ωστόσο, η νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων πρέπει να τηρείται και στις περιπτώσεις αυτές, εάν συντρέχει περίπτωση, όπως θα εξηγηθεί κατωτέρω.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ COM(2011) 937 τελικό.

⁽⁴⁾ Όπως περιγράφεται στις παραγράφους 8-9 της παρούσας γνωμοδότησης.

I.2. Πλαίσιο της πρότασης

4. Στόχος της πρότασης είναι να καθιερωθεί η αμοιβαία αναγνώριση των προγραμμάτων εμπορικών εταιρικών σχέσεων ΕΕ και ΗΠΑ — και ειδικότερα του προγράμματος για τον Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα (ΕΟΦ) της ΕΕ και του προγράμματος των Ηνωμένων Πολιτειών τελωνειακής-εμπορικής εταιρικής σχέσης κατά της τρομοκρατίας (C-TRAT) — για να διευκολυνθεί το εμπόριο των εμπορευομένων που έχουν επενδύσει στην ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού και έχουν γίνει αποδεκτοί ως μέλη ενός από τα προγράμματα αυτά.
5. Οι σχέσεις ΕΕ-ΗΠΑ στον τελωνειακό τομέα βασίζονται στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για την τελωνειακή συνεργασία και αμοιβαία συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα (CMAA) ⁽¹⁾. Η εν λόγω συμφωνία συστήνει τη Μεικτή Επιτροπή Τελωνειακής Συνεργασίας (ΜΕΤΣ), η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των τελωνειακών αρχών της ΕΕ και των ΗΠΑ. Η αμοιβαία αναγνώριση θα καθορίζεται με απόφαση της ΜΕΤΣ. Επομένως, η πρόταση περιλαμβάνει:
 - αιτιολογική έκθεση
 - πρόταση απόφασης του Συμβουλίου, στην οποία αναφέρεται ότι η ΕΕ θα λάβει θέση στο πλαίσιο της ΜΕΤΣ, όπως ορίζεται στο σχέδιο απόφασης για την αμοιβαία αναγνώριση
 - το σχέδιο απόφασης της ΜΕΤΣ για την καθιέρωση αμοιβαίας αναγνώρισης του ΕΟΦ της ΕΕ και του C-TRAT των ΗΠΑ (στο εξής το «σχέδιο απόφασης») ⁽²⁾.
6. Το σχέδιο απόφασης θα εφαρμοσθεί από τις τελωνειακές αρχές, οι οποίες θέσπισαν μια διαδικασία από κοινού επικυρώσεων (διαδικασία υποβολής αιτήσεων για τη χορήγηση της ιδιότητας του μέλους στους εμπορευομένους, αξιολόγηση των αιτήσεων, χορήγηση της ιδιότητας του μέλους και παρακολούθηση της ιδιότητας του μέλους).
7. Επομένως, η εύρυθμη λειτουργία της αμοιβαίας αναγνώρισης βασίζεται στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τελωνειακών αρχών της ΕΕ και των ΗΠΑ σχετικά με εμπορευομένους οι οποίοι είναι ήδη μέλη ενός προγράμματος εταιρικής σχέσης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

II.1. Επεξεργασία δεδομένων που αφορούν φυσικά πρόσωπα

8. Παρότι σκοπός του σχεδίου απόφασης δεν είναι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μερικές από τις πληροφορίες που ανταλλάσσονται θα αφορούν φυσικά πρόσωπα, ιδίως εάν ο εμπορευόμενος είναι φυσικό πρόσωπο ⁽³⁾ ή εάν η επωνυμία του νομικού προσώπου που ενεργεί ως εμπορευόμενος προσδιορίζει ένα φυσικό πρόσωπο ⁽⁴⁾.
9. Η σημασία της προστασίας των δεδομένων στο πλαίσιο αυτό υπογραμμίστηκε από το Δικαστήριο στην απόφασή του στην υπόθεση Schecke. Κατά το Δικαστήριο, τα νομικά πρόσωπα μπορούν να επικαλούνται την προστασία των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων, όπως αναγνωρίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, μόνον στο μέτρο που η επωνυμία του νομικού προσώπου προσδιορίζει ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα ⁽⁵⁾. Επομένως, στην παρούσα γνωμοδότηση θα αναλυθεί ο τρόπος ρύθμισης, στο σχέδιο απόφασης, της ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν εμπορευομένους.

⁽¹⁾ Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για τελωνειακή συνεργασία και αμοιβαία συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα (ΕΕ L 222 της 12.8.1997, σ. 17), διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=308> (σύνοψη και πλήρες κείμενο).

⁽²⁾ Πρόταση απόφασης της μεικτής επιτροπής τελωνειακής συνεργασίας ΗΠΑ-ΕΕ όσον αφορά την αμοιβαία αναγνώριση του προγράμματος των Ηνωμένων Πολιτειών τελωνειακής-εμπορικής εταιρικής σχέσης κατά της τρομοκρατίας και του προγράμματος για τον Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁽³⁾ Ο ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα παρέχεται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 95/46/ΕΚ και στο άρθρο 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 ως εξής: «κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί».

⁽⁴⁾ Βλ. επίσης γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για θέση της Ένωσης στο πλαίσιο της Μεικτής Επιτροπής Τελωνειακής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας όσον αφορά την αμοιβαία αναγνώριση των προγραμμάτων εξουσιοδοτημένου οικονομικού φορέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ιαπωνία, διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:190:0002:0006:EL:PDF>

⁽⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου, 9 Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke, C-92/09 και C-93/09, σκέψη 53 (διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://curia.europa.eu/juris/cgi-bin/gettext.pl?where=&lang=el&num=79898890C19090092&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>).

II.2. Εφαρμογή του πλαισίου της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων

10. Η επεξεργασία θα διενεργείται από τις τελωνειακές αρχές που ορίζονται στο άρθρο 1 στοιχείο β) της CMAA ⁽¹⁾. Σε επίπεδο ΕΕ, ο ορισμός παραπέμπει στις «αρμοδίες υπηρεσίες» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών της ΕΕ. Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, η επεξεργασία από τα κράτη μέλη της ΕΕ υπάγεται στην οδηγία 95/46/ΕΚ (στο εξής η «οδηγία για την προστασία των δεδομένων») και στην εθνική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων που θεσπίζεται για την εφαρμογή της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων, ενώ η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ υπάγεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 (στο εξής ο «κανονισμός»). Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση τυγχάνουν εφαρμογής τόσο η οδηγία για την προστασία των δεδομένων όσο και ο κανονισμός.

II.3. Επίπεδο προστασίας

11. Οι ανταλλαγές πληροφοριών πρέπει να διεξάγονται σε ηλεκτρονική μορφή και σύμφωνα με τη CMAA. Το άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA ορίζει ότι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να διαβιβάζονται μεταξύ των συμβαλλομένων μόνον εάν ο συμβαλλόμενος που θα παραλάβει τα δεδομένα εγγυάται επίπεδο προστασίας το οποίο είναι τουλάχιστον ισοδύναμο προς αυτό που ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση στη χώρα που παρέχει τα δεδομένα.
12. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη συγκεκριμένη διάταξη, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι αποσκοπεί στη συμμόρφωση προς τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Σύμφωνα με τον βασικό κανόνα του άρθρου 25 της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων και του άρθρου 9 του κανονισμού, δεδομένα μπορούν να διαβιβάζονται από την ΕΕ σε τρίτες χώρες μόνον εάν η χώρα που τα παραλαμβάνει διασφαλίζει «επαρκή» βαθμό προστασίας ⁽²⁾. Επομένως, το άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA φαίνεται αυστηρότερο από την οδηγία για την προστασία των δεδομένων.
13. Επομένως, πρέπει να αναλυθεί, βάσει όλων των συναφών συνθηκών, κατά πόσον οι παραλήπτριες αρχές στις Ηνωμένες Πολιτείες διασφαλίζουν πράγματι ισοδύναμο επίπεδο προστασίας (ή τουλάχιστον «επαρκές» επίπεδο). Η ανάλυση της επάρκειας πρέπει να διενεργηθεί υπό το πρίσμα όλων των συνθηκών που περιβάλλουν τη διαβίβαση ή τη σειρά διαβιβάσεων ⁽³⁾.
14. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν διαπίστωσε ότι οι ΗΠΑ διασφαλίζουν συνολικά επαρκές επίπεδο προστασίας. Απουσία γενικής απόφασης περί επάρκειας, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ⁽⁴⁾, υπό την εποπτεία των αρχών προστασίας των δεδομένων ⁽⁵⁾, μπορούν να αποφασίζουν ότι η προστασία που παρέχεται στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι επαρκής. Τα κράτη μέλη της ΕΕ (ή ο ΕΕΠΔ, εάν οι διαβιβάσεις πραγματοποιούνται από θεσμικά όργανα ή οργανισμούς της ΕΕ) μπορούν επίσης να επιτρέψουν μια συγκεκριμένη διαβίβαση ή μια σειρά διαβιβάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει επαρκείς εγγυήσεις ⁽⁶⁾.
15. Αυτές οι *ad hoc* αποφάσεις περί επάρκειας μπορούν να εφαρμοσθούν στην προκειμένη περίπτωση εάν οι εθνικές τελωνειακές αρχές και οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι αρμόδιες για τελωνειακά ζητήματα προσκομίζουν επαρκείς αποδείξεις οι οποίες υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς περί θέσπισης επαρκών εγγυήσεων από τις τελωνειακές αρχές των ΗΠΑ όσον αφορά τις διαβιβάσεις που προβλέπονται στο σχέδιο απόφασης ⁽⁷⁾.
16. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ δεν διαθέτει επαρκείς αποδείξεις ότι οι τελωνειακές αρχές των ΗΠΑ εγγυώνται επίπεδο προστασίας των δεδομένων το οποίο είναι «επαρκές» ή «τουλάχιστον ισοδύναμο προς αυτό που ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση στη χώρα που παρέχει τα δεδομένα», όπως επιβάλλει το άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA.

⁽¹⁾ Βλ. ενότητα I(2) του σχεδίου απόφασης.

⁽²⁾ Ο κανονισμός προσθέτει ότι οι εν λόγω διαβιβάσεις μπορούν να πραγματοποιούνται μόνον «εφόσον η διαβίβαση αποβλέπει αποκλειστικά στο να διευκολύνει την εκτέλεση καθήκοντος που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του υπεύθυνου της επεξεργασίας».

⁽³⁾ Βλ. άρθρο 9 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού, άρθρο 25 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων και εθνική νομοθεσία των χωρών της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων η οποία θεσπίστηκε για την εφαρμογή τους. Βλ. επίσης προπαρατεθείσα γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την κοινή τελωνειακή συνεργασία ΕΕ-Ιαπωνίας.

⁽⁴⁾ Στην προκειμένη περίπτωση, οι τελωνειακές αρχές της ΕΕ και των κρατών μελών της.

⁽⁵⁾ Σε μερικά κράτη μέλη, τη διαβίβαση μπορούν να επιτρέψουν μόνον αρχές προστασίας των δεδομένων.

⁽⁶⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 2 της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων και άρθρο 9 παράγραφος 7 του κανονισμού.

⁽⁷⁾ Βλ. επίσης επιστολή του ΕΕΠΔ με θέμα «Διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες: "επάρκεια" συμβαλλομένων στη Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης (υπόθεση 2009-0333)», διαθέσιμη στη διεύθυνση http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/shared/Documents/Supervision/Adminmeasures/2009/09-07-02_OLAF_transfer_third_countries_EN.pdf

17. Επομένως, ο ΕΕΠΔ ζητεί να διασφαλίζεται ότι ο ΕΕΠΔ και οι εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων θα διαθέτουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τελωνειακές αρχές των ΗΠΑ εγγυώνται επίπεδο προστασίας των δεδομένων «επαρκές» ή «τουλάχιστον ισοδύναμο προς αυτό που ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση στη χώρα που παρέχει τα δεδομένα», όπως επιβάλλει το άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA. Αυτό πρέπει να απαιτείται από διάταξη στο σχέδιο απόφασης.
18. Τέλος, διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΕ σε χώρες οι οποίες δεν εγγυώνται «επαρκές» επίπεδο προστασίας μπορούν επίσης να επιτραπούν, εφόσον συντρέχει οποιαδήποτε από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 26 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων ή στο άρθρο 9 παράγραφος 6 του κανονισμού. Στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση, μπορεί να διατυπωθεί το επιχειρήμα ότι η διαβίβαση είναι «αναγκαία ή απαιτείται εκ του νόμου για τη διασφάλιση σημαντικού δημοσίου συμφέροντος»⁽¹⁾. Ωστόσο, οι εξαιρέσεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά και δεν μπορούν να αποτελούν τη βάση για μαζικές ή συστηματικές διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁽²⁾. Κατά την άποψη του ΕΕΠΔ, οι εξαιρέσεις αυτές δεν θα είναι χρήσιμες στην προκειμένη περίπτωση.

II.4. Περιορισμός του σκοπού

19. Στην ενότητα V παράγραφος 1 του σχεδίου απόφασης ορίζεται ότι τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία από τις παραλήπτριες τελωνειακές αρχές μόνον για τους σκοπούς της εφαρμογής του σχεδίου απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 17 της CMAA.
20. Ωστόσο, επεξεργασία για άλλους σκοπούς επιτρέπεται επίσης από την ενότητα V παράγραφος 3 τέταρτη περίπτωση και το άρθρο 17 παράγραφος 3 της CMAA. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σκοποί του σχεδίου απόφασης υπερβαίνουν την τελωνειακή συνεργασία και περιλαμβάνουν την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ο ΕΕΠΔ συνιστά να προσδιορίζονται στο κείμενο της απόφασης όλοι οι ενδεχόμενοι σκοποί των διαβιβάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, τα δεδομένα που διαβιβάζονται πρέπει να είναι αναγκαία και αναλογικά για την επίτευξη των σκοπών αυτών. Πρέπει να προσδιορίζεται επίσης ότι τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα πρέπει να ενημερώνονται πλήρως για όλους τους σκοπούς και τις προϋποθέσεις επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν.

II.5. Κατηγορίες ανταλλασσόμενων δεδομένων

21. Τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μεταξύ τελωνειακών αρχών όσον αφορά τα μέλη που συμμετέχουν στα προγράμματα εμπορικών εταιρικών σχέσεων είναι τα ακόλουθα: όνομα, διεύθυνση, ιδιότητα μέλους, ημερομηνία επικύρωσης ή έγκρισης, αναστολές και ανακλήσεις, μοναδικός αριθμός έγκρισης ή αναγνώρισης, καθώς και «λεπτομέρειες που καθορίζονται ενδεχομένως μετά από αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των τελωνειακών αρχών, οι οποίες υπόκεινται, κατά περίπτωση, στις τυχόν απαραίτητες εγγυήσεις»⁽³⁾. Επειδή το τελευταίο αυτό πεδίο είναι υπερβολικά ευρύ, ο ΕΕΠΔ συνιστά να προσδιορίζεται ποιες κατηγορίες δεδομένων μπορεί να περιλαμβάνει.
22. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει επίσης ότι τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μπορεί να περιλαμβάνουν δεδομένα σχετικά με παραβάσεις ή υπόνοιες παραβάσεων, για παράδειγμα, δεδομένα που σχετίζονται με την αναστολή και την ανάκληση της ιδιότητας του μέλους. Ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει ότι η νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων περιορίζει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με παραβάσεις, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας⁽⁴⁾. Η επεξεργασία των συγκεκριμένων κατηγοριών δεδομένων ενδέχεται να υπόκειται σε προηγούμενο έλεγχο από τον ΕΕΠΔ και τις εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων της ΕΕ⁽⁵⁾.

II.6. Περαιτέρω διαβιβάσεις

23. Η ενότητα V παράγραφος 3 τρίτη περίπτωση επιτρέπει τη διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς εφόσον η αρχή που τα χορήγησε παρέσχε προηγούμενη συγκατάθεση και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προσδιορίζει η εν λόγω αρχή. Δεν πρέπει να επιτρέπονται περαιτέρω διαβιβάσεις οι οποίες δεν είναι αιτιολογημένες.

⁽¹⁾ Βλ. άρθρο 9 παράγραφος 6 στοιχείο δ) του κανονισμού ή άρθρο 26 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων που, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 58 της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων, περιλαμβάνει διαβιβάσεις μεταξύ φορολογικών ή τελωνειακών αρχών.

⁽²⁾ Βλ. έγγραφο εργασίας της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, της 25ης Νοεμβρίου 2005, για την κοινή ερμηνεία του άρθρου 26 παράγραφος 1 της οδηγίας 95/46/ΕΚ της 24ης Οκτωβρίου 1995 (WP114), σελίδες 7 έως 9, διαθέσιμη στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2005/wp114_el.pdf

⁽³⁾ Βλ. ενότητα IV παράγραφος 3 στοιχεία α) έως ζ) του σχεδίου απόφασης.

⁽⁴⁾ Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 5 της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 10 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

⁽⁵⁾ Βλ. άρθρο 27 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και εθνική νομοθεσία των χωρών της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων η οποία θεσπίστηκε για την εφαρμογή του άρθρου 20 της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

24. Επομένως, φαίνεται ότι η ενότητα V παράγραφος 3 πρέπει να περιλάβει μια διάταξη παρόμοια με εκείνη που περιέχεται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA, η οποία να ορίζει ότι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να διαβιβάζονται σε τρίτη χώρα μόνον εάν η παραλήπτρια χώρα εγγυάται επίπεδο προστασίας τουλάχιστον ισοδύναμο προς εκείνο που επιβάλλει το σχέδιο απόφασης. Διαφορετικά, η προστασία που παρέχεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα βάσει του σχεδίου απόφασης μπορεί να παρακάμπτεται από τις περαιτέρω διαβιβάσεις.
25. Η διάταξη αυτή πρέπει να προσδιορίζει σε κάθε περίπτωση τους σκοπούς των διαβιβάσεων και τις συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες αυτές επιτρέπονται. Πρέπει να αναφέρει επίσης ρητώς ότι η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα περαιτέρω διεθνών διαβιβάσεων θα αξιολογούνται κατά περίπτωση και ότι δεν επιτρέπονται μαζικές ή συστηματικές διαβιβάσεις. Η υποχρέωση ενημέρωσης των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα για το ενδεχόμενο περαιτέρω διεθνών διαβιβάσεων πρέπει να περιλαμβάνονται επίσης στο κείμενο.

II.7. Διατήρηση δεδομένων

26. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την ενότητα V παράγραφος 2, η οποία απαγορεύει την επεξεργασία ή τη διατήρηση των πληροφοριών για διάστημα μεγαλύτερο από το αναγκαίο για τον σκοπό για τον οποίο διαβιβάζονται. Ωστόσο, πρέπει επίσης να θεσπισθεί μέγιστη περίοδος διατήρησης των δεδομένων.

II.8. Ασφάλεια και λογοδοσία

27. Η ενότητα IV ορίζει ότι οι ανταλλαγές πληροφοριών θα διεξάγονται σε ηλεκτρονική μορφή. Κατά τον ΕΕΠΔ, στην ενότητα αυτή πρέπει να παρέχονται περισσότερα στοιχεία για το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών που πρόκειται να θεσπισθεί. Σε κάθε περίπτωση, το σύστημα που θα επιλεγεί πρέπει να ενσωματώνει την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού (προστασία της ιδιωτικής ζωής ήδη από τον σχεδιασμό).
28. Συναφώς, ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις εγγυήσεις ασφάλειας που προβλέπονται στην ενότητα V παράγραφος 3 πρώτη και δεύτερη περίπτωση, οι οποίες περιλαμβάνουν ελέγχους πρόσβασης, προστασία κατά της πρόσβασης μη εξουσιοδοτημένων προσώπων, της διάδοσης και της μεταβολής, της διαγραφής ή της καταστροφής, καθώς και έλεγχο ότι τα δεδομένα χρησιμοποιούνται μόνον για τους σκοπούς του σχεδίου απόφασης. Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για την τήρηση καταχωρίσεων της πρόσβασης, η οποία προβλέπεται στην ενότητα V παράγραφος 3 πέμπτη περίπτωση.
29. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιληφθεί επίσης στις διατάξεις αυτές υποχρέωση διενέργειας εκτίμησης των επιπτώσεων στην προστασία των δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης εκτίμησης κινδύνων) πριν από την έναρξη των ανταλλαγών δεδομένων. Η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει εκτίμηση κινδύνων και τα μέτρα που προβλέπονται για την αντιμετώπιση των κινδύνων⁽¹⁾. Το κείμενο πρέπει να προσδιορίζει επίσης ότι η συμμόρφωση προς τα συγκεκριμένα μέτρα και η εφαρμογή τους πρέπει να υποβάλλονται περιοδικά σε έλεγχο και να αποτελούν αντικείμενο εκθέσεων. Αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία εάν ληφθεί υπόψη το ενδεχόμενο επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων.

II.9. Ποιότητα των δεδομένων και δικαιώματα των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα

30. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την υποχρέωση των τελωνειακών αρχών να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται είναι ακριβείς και επικαιροποιούνται τακτικά (βλ. ενότητα V παράγραφος 2 και μέρος V παράγραφος 5). Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για την ενότητα V παράγραφος 4, το οποίο εγγυάται στους εμπορευόμενους που είναι μέλη των προγραμμάτων εταιρικής σχέσης το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν και το δικαίωμα διόρθωσής τους.
31. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων υπάγεται στην εθνική νομοθεσία της τελωνειακής αρχής. Όσον αφορά τα δεδομένα που παρέχουν τελωνειακές αρχές της ΕΕ, και προκειμένου να διασφαλίζεται «επαρκές» επίπεδο προστασίας (βλ. παράγραφο II.3 της παρούσας γνωμοδότησης), τα εν λόγω δικαιώματα πρέπει να περιορίζονται μόνον εάν ο περιορισμός αυτός είναι αναγκαίος για την προστασία σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος.
32. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι οι τελωνειακές αρχές υποχρεούνται να διαγράφουν τα δεδομένα που έλαβαν, εάν η συλλογή τους ή η περαιτέρω επεξεργασία τους γίνεται κατά παράβαση του σχεδίου απόφασης ή της CMAA⁽²⁾. Ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να υπενθυμίσει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε κάθε επεξεργασία η οποία αντικείται στη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.

⁽¹⁾ Όπως προβλέπεται ήδη στο άρθρο 33 της νέας πρότασης κανονισμού για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων) [COM(2012) 11/4 σχέδιο].

⁽²⁾ Βλ. ενότητα V παράγραφος 5 του σχεδίου απόφασης.

33. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την υποχρέωση των τελωνειακών αρχών να παρέχουν πληροφορίες στα μέλη προγραμμάτων σχετικά με τις επιλογές που έχουν για την άσκηση προσφυγών⁽¹⁾. Ωστόσο, πρέπει να αποσαφηνισθούν οι επιλογές άσκησης προσφυγών σε περίπτωση παραβίασης των εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων που προβλέπει το σχέδιο απόφασης. Η διάταξη αυτή πρέπει να προσδιορίζει επίσης ότι και άλλα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα (και συγκεκριμένα, οι εμπορευόμενοι που υποβάλλουν αίτηση για να γίνουν μέλη) πρέπει ομοίως να ενημερώνονται για τις επιλογές που έχουν για την άσκηση προσφυγής.

II.10. Εποπτεία

34. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την ενότητα V παράγραφος 6, η οποία προβλέπει ότι το σύνολο της ενότητας V υπόκειται σε «ανεξάρτητη εποπτεία και εξέταση» από τον ανώτατο υπάλληλο ο οποίος είναι αρμόδιος για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ, τον ΕΕΠΔ και τις εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων.
35. Πρέπει να προσδιορίζεται επίσης ότι ο ΕΕΠΔ και οι εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων πρέπει να επιβλέπουν ότι το επίπεδο προστασίας που παρέχεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από την παραλήπτρια τελωνειακή αρχή είναι «επαρκές» (βλ. παράγραφος III.1.). Η ενότητα IV πρέπει να υπόκειται επίσης σε εποπτεία και εξέταση.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

36. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο σχέδιο απόφασης, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια των δεδομένων. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ και οι εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων πρέπει να διαθέτουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τελωνειακές αρχές των ΗΠΑ διασφαλίζουν επίπεδο προστασίας των δεδομένων «επαρκές» ή «τουλάχιστον ισοδύναμο προς αυτό που ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση στη χώρα που παρέχει τα δεδομένα», όπως επιβάλλει το άρθρο 17 παράγραφος 2 της CMAA. Αυτό πρέπει να απαιτείται από διάταξη στο σχέδιο απόφασης.

37. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις:

- προσδιορισμός του (των) σκοπού(-ών) των ανταλλαγών δεδομένων που προβλέπονται στο σχέδιο απόφασης, ο (οι) οποίος(-οι) πρέπει να είναι αναγκαίος(-οι) και αναλογικός(-οι)
- προσδιορισμός των κατηγοριών δεδομένων που περιλαμβάνονται στην ενότητα IV παράγραφος 3 στοιχείο ζ)
- προσδιορισμός ότι, εφόσον η αναγκαιότητα περαιτέρω διεθνών διαβιβάσεων είναι αιτιολογημένη, οι εν λόγω διαβιβάσεις πρέπει να επιτρέπονται μόνον κατά περίπτωση, για συμβατούς σκοπούς και εφόσον η παραλήπτρια χώρα εγγυάται επίπεδο προστασίας τουλάχιστον ισοδύναμο προς εκείνο που παρέχει το σχέδιο απόφασης
- συμπεριληψη υποχρέωσης ενημέρωσης όλων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα για τα προαναφερθέντα
- συμπλήρωση των διατάξεων για την ασφάλεια
- προσδιορισμός μέγιστων περιόδων διατήρησης των δεδομένων
- μη περιορισμός των δικαιωμάτων προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα στην ΕΕ, εκτός εάν ο περιορισμός είναι αναγκαίος για την προστασία σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος
- διασφάλιση του δικαιώματος άσκησης προσφυγής
- υπαγωγή της ενότητας IV σε εποπτεία και εξέταση
- σαφής προσδιορισμός του ότι ο ΕΕΠΔ, οι εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων της ΕΕ και ο ανώτατος υπάλληλος ο οποίος είναι αρμόδιος για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ πρέπει να επιβλέπουν ότι οι εγγυήσεις που εφαρμόζονται από τις παραλήπτριες τελωνειακές αρχές για τη διασφάλιση επαρκούς επιπέδου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι αποτελεσματικές και σύμφωνες προς τις απαιτήσεις της ΕΕ.

⁽¹⁾ Βλ. ενότητα V παράγραφος 4, τελευταίο εδάφιο.

38. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει επίσης ότι η πρόταση ενδέχεται να συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με παραπτώματα ή υπόνοιες παραπτωμάτων. Τα συγκεκριμένα δεδομένα υπόκεινται σε αυστηρότερες εγγυήσεις βάσει του δικαίου της ΕΕ και ενδέχεται να υπόκεινται σε προηγούμενο έλεγχο από τον ΕΕΠΔ και τις εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων της ΕΕ.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Αναπληρωτής Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας
Δεδομένων
